

УДК:37.011.(32+331.54+575.826)

ДИАГНОСТИКА ЛИЧНОСТИ СТУДЕНТА КАК ОДНА ИЗ СОСТАВЛЯЮЩИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ-АГРОНОМОВ В ВУЗЕ

Кандрашова Л. И.

*ЮФ НУБиП Украины «КАТУ», г. Симферополь, Украина
E-mail: vol6662007@rambler.ru*

В статье использованы данные педагогического исследования студентов. Раскрываются основные понятия педагогических условий. Акцентируется внимание на диагностике студентов как одной из составляющих педагогических условий профессиональной адаптации студентов-агрономов.

Ключевые слова: диагностика, педагогические условия, ценностные ориентации, личность.

Проблема пов'язана з тим, що існують різні погляди на якість педагогічних умов і методів діагностики особистості студентів ВНЗ, але формування особистості студентів-агрономів на різних етапах навчання у ВНЗ ще не було предметом наукового розгляду.

Метою дослідження є аналіз педагогічних умов професійної адаптації студентів-агрономів у ВНЗ.

На підставі мети визначені **завдання дослідження:**

На основі аналізу педагогічної літератури й аналізу проведеної методики зі студентами агрономічного факультету ВНЗ виявити рівень розробленості даної проблеми.

Актуальність дослідження обумовлена теоретичними і практичними завданнями вдосконалення професійної діяльності фахівця нового типу, що орієнтується у сучасному світі, де адаптація є постійною потребою особистості. У зв'язку з цим на перший план висувається проблема адаптації майбутнього фахівця до професійної діяльності й педагогічні умови, завдяки яким процес адаптації буде успішним.

Успіх адаптації студентів до професійної діяльності залежить від педагогічних умов у ВНЗ.

У філософії категорія «умова» трактується як вираження відносин предмета до навколишніх явищ, без яких вона існувати не може. Умова складає те середовище, обстановку, у якій явища, процеси з'являються, існують і розвиваються [1, с.324].

Під педагогічними умовами ми розуміємо, що це сукупність внутрішніх обставин навчального процесу, від якого залежить адаптація студентів до професійної діяльності. Педагогічні умови є безперечним компонентом процесу професійної підготовки, які забезпечують високий рівень адаптації до професійної діяльності.

Для того, щоб виявити педагогічні умови адаптації студентів до професійної діяльності, ми враховували потребу суспільства у фахівцях-аграріях, які спроможні вирішувати питання управління виробництвом.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури ми робимо висновок про те, що успіх адаптації студентів до професійної діяльності залежить від таких педагогічних умов :

1. Актуалізація професійно-пізнавального інтересу студентів у ВНЗ.
2. Стимулювання й формування важливих професійних якостей у процесі навчання у ВНЗ.
3. Діагностика особистісних якостей, які допоможуть адаптуватися до професійної діяльності у ВНЗ.

Указані нами умови спираються на можливості професійної освіти як найбільш рухомої частини системи освіти і залучають формування особистісних якостей і основних компонентів професійної адаптації аграріїв.

Професійну освіту майбутнього агронома можна розглядати як основу самовизначення особистості, так як це забезпечує стандарт підготовки до професійної діяльності. Професійна підготовка повинна бути спрямована на глибину професійних знань, високий рівень інформованості про специфіку й тонкощі даної професії, стимулювання, самовдосканалення та самоосвіту у професійній сфері.

Головним результатом навчальної діяльності студентів повинно стати вміння мислити й діяти на підставі наукових знань [2, с.96]. Правильне навчання - це накопичення знань та умінь, що дає розвиток інтелектуальним здібностям майбутнього фахівця[3, с.138].

Отже, підсумком навчально-професійної діяльності є зміни професійних якостей в інтелектуальному, моральному, особистісному розвитку студента.

Розуміння й орієнтація у цінностях професійної освіти, на наш погляд, є важливим у зв'язку з тим, що молода людина не завжди робить вибір майбутньої професії самостійно. Попереднє наше дослідження (анкетування студентів I курсу спеціальності «Агрономія» ПФ НУБіП України «КАТУ») показало, що 33% із 100% обрали дану професію не самостійно, а за порадою батьків. А це означає лише те, що студенти навчаються не для себе, а для батьків. Це низька мотивація до навчально-пізнавальної і професійної діяльності, навчання не у повну силу, і як результат - низькі показники в оцінках.

Цінності орієнтації студентів – важливі особистісні якості, які визначають її напрямок. Зріла особистість відрізняється широтою особистісних орієнтацій, ієрархією цінностей, наявністю конкретних (предметних) цінностей. Присутність у структурі особистості пізнавальних цінностей є запорукою до саморозвитку і професійного зростання.

Дуранов М.С., Жернов В.І., Лешер О.В. [4] вважають цінності орієнтації як педагогічний принцип, який має два аспекти:

1. Осмислення сутності предметів і явищ.
2. Осмислення цінностей предметів для особистості та суспільства.

Так, наприклад, М. Рокич [5, с.3-5] визначає цінності як «стійкі переконання у тому, що конкретна поведінка або кінцева мета існування є більш переважнішою з особистісної або суспільної точок зору, ніж протилежна або зворотна поведінка, чи

кінцева мета існування». Ми приєднуємося до думки М. Рокича, що цінності особистості характеризуються такими ознаками:

1. Витоки цінностей простежуються у культурі, суспільстві й особистості.
2. Вплив цінностей простежується практично у всіх соціальних феноменах, за-слуговуючи на вивчення науковцями.
3. Загальна кількість цінностей, що є надбанням людини, порівняно невелика.
4. Усі люди володіють тими самими цінностями, хоч і в різній мірі.
5. Цінності організовані у системи.

Нами було проведено дослідження, у якому взяли участь студенти 1-4 курсів агрономічного факультету спеціальності «Агрономія», «Плодоовочівництво та виноградарство». Використана методика «Ціннісних орієнтацій» М. Рокича. Студентам потрібно було із переліку цінностей обрати ту, яка для них є найбільш ваговою – вона займає перше місце, і далі пронумеровуються усі 18 цінностей.

Були проаналізовані особливості відповідей студентів спеціальності «Агрономія» 1 курсу (29 студентів), 2 курсу (26 студентів), 3 курсу (24 студенти), 4 курсу (35 студентів) і 7 студентів 1 курсу спеціальності «Плодоовочівництво та виноградарство», 11 студентів 2 курсу, 9 студентів 3 курсу, 10 студентів 4 курсу, на кожний пункт переліку отримані відповіді, у результаті перші позиції займають найбільш важливі цінності:

- здоров'я,
- кохання,
- матеріальне забезпечення,
- активне життя,
- вихованість,
- чесність,
- цікава робота,
- життєрадісність,
- освіченість.

Другу позицію займають такі цінності:

- незалежність,
- щасливе сімейне життя,
- свобода,
- упевненість у собі,
- розваги,
- виконання обов'язків,
- широта поглядів,
- чуткість,
- щастя інших.

На третій позиції:

- продуктивне життя,
- непримиримість до недоліків у собі та інших,
- ефективність у справах,

- творчість,
- краса природи й мистецтва.

Таким чином, за даними дослідження ми бачимо, що студенти 1, 2, 3, 4 курсів на перше місце ставлять конкретні цінності: міцне здоров'я, вміння жити повноцінним життям, далі - особистісні цінності, а вже на третій позиції - професійні якості.

Отже, проведене нами дослідження дає змогу простежити особистісні цінності студентів у період навчання з першого до четвертого курсу.

Література

1. Аверинцев С. С. Символ: Философский энциклопедический словарь / С. С. Аверинцев; [Гл. редакция: Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов]. – М.: Сов. Энциклопедия, 1983. – 840 с.
2. Шамовой Т. И. Менеджмент в управлении школой /Под ред. Т.И. Шамовой. - М.: Магистр, 1992.- 160с.
3. Махмутов М. И. Проблемное обучение: основные вопросы теории/ М.И.Махмутов. – М.:Педагогика, 1978.- 253с.
4. Дуранов М. Е. Педагогика воспитания и развития личности учащегося/ Дуранов М. Е., Жернов В.И., Лешер О.В. - Магнитогорск:МГПИ, 2000. -362с.
5. Rokeach M. The nature of human value/ M. Rokeach . - N.Y., Free Press, 1973. -438 с.

Кандрашова Л.И. Диагностика особистості студента як одна із складових педагогічних умов професійної адаптації студентів-агрономів у ВНЗ / Л.И. Кандрашова // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». – 2011. – Т. 24 (63), № 3. – С. 221-224.

У статті використані дані педагогічного дослідження студентів. Розкриваються основні поняття педагогічних умов. Акцентується увага на діагностиці особистості студента як однієї із складових педагогічних умов професійної адаптації студента-агронома.

Ключові слова: діагностика, педагогічні умови, цінності орієнтації, особистість.

Kandrashova L. I. Diagnosis of the student's personality as one component of pedagogical conditions of professional adaptation of students at the university agronomists / L. I. Kandrashova // Scientific Notes of Taurida V. I. Vernadsky National University. – Series: Philology. Social communications. – 2011. – Vol. 24 (63), No 3. – P. 221-224.

The article used data from students of pedagogical research. Reveal the basic concepts. Focuses on the diagnosis of students as a component of the educational environment of professional adaptation of students agronomists.

Keywords: diagnosis, pedagogical conditions, values, and personality.

Поступила в редакцію 01.09.2011 г.